

Jaarlijkse Fietsmonitor Nederland 2021

Onderzoek naar de stand van zaken van fietsgebruik in Nederland

In samenwerking met de Dutch Cycling Embassy en de Fietzersbond heeft I&O Research een landelijk onderzoek uitgevoerd om de tevredenheid over fietsen in Nederland in kaart te brengen. In dit jaarlijkse onderzoek bekijken we een aantal aspecten van fietsgebruik. In deze factsheet staan de belangrijkste uitkomsten en een vergelijking met de resultaten van 2020.

Onderzoekopzet

Ruim tweeduizend (2.125) Nederlanders van 18 jaar en ouder deden mee aan het onderzoek. Allen lid van het I&O Research panel. Het veldwerk liep van 19 april tot 2 mei 2021, terwijl het land vanwege de coronapandemie is lockdown was. Na weging zijn de resultaten representatief voor de Nederlandse bevolking (18+) voor de kenmerken leeftijd en geslacht.

QUICK FACTS

- > Nederland scoort goed in alle aspecten van fietsen. Het aspect veiligheid scoort een voldoende.
- > De helft van de e-bike gebruikers gebruikt de auto minder vaak sinds de aanschaf van een e-bike.
- > Gezondheid en het milieu zijn belangrijke redenen om te fietsen.
- > Weersomstandigheden, reistijd en afstand belemmeren het meest de keuze om vaker te fietsen.

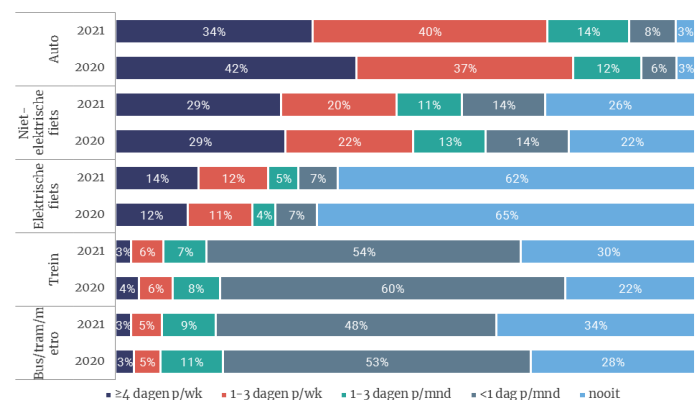
Frequentie fietsgebruik

Drie op tien Nederlanders (29%) maken 4 of meer dagen per week gebruik van een **gewone fiets** en een op zeven (14%) van een **elektrische fiets**. Ten opzichte van 2020 is een kleine toename te zien in het gebruik van elektrische fietsen en een kleine afname in het gebruik van gewone fietsen.

Het dagelijkse gebruik van de **auto** is in 2021 iets afgenomen. De coronapandemie en toename van thuis werken is hier een mogelijke verklaring voor. Ook de afname van gebruik van **openbaar vervoer** ten opzichte van 2020 kan hieruit voortkomen.

Figuur 1

Hoe vaak maakt u in het algemeen gebruik van onderstaande vervoermiddelen?

Net als in 2020 wordt de fiets van alle modaliteiten het best gewaardeerd door Nederlanders, gevolgd door de auto en het openbaar vervoer¹:

Tabel 1

In hoeverre bent u tevreden over ... in Nederland?

	2021	2020
Fietsen	8,1 (≥ 7: 95%)	8,3 (≥ 7: 96%)
Auto	7,6 (≥ 7: 87%)	7,5 (≥ 7: 85%)
Openbaar vervoer	6,6 (≥ 7: 62%)	6,7 (≥ 7: 67%)

We zien een klein verschil in deze waarderingen, als we de frequentie van fietsgebruik uitsplitsen (figuur 2). Dagelijkse fietsers (4 of meer dagen per week) waarderen fietsen in Nederland iets positiever dan fietsers die minder vaak fietsen. Aan de andere kant, niet-fietsers (minder dan 1 dag per jaar) waarderen reizen met de auto hoger.

¹ We gebruikten een tienpuntsschaal van 1 tot en met 10, waarbij 1 – 5 **onvoldoende** is, 6 – 7 **voldoende** is en 8 – 10 **goed** is.

Figuur 2

In hoeverre bent u tevreden over...

Wie zijn de wekelijkse fietsers en wat voor fietsen hebben ze?

Zeven op de tien Nederlanders (70%) geven aan **tenminste 1 dag per week te fietsen**. Dit percentage is ten opzichte van 2020 ongewijzigd. Deze groep noemen we hierna de ‘**wekelijkse fietsers**’ en ze vormen de doelgroep van dit onderzoek. Voor niet-wekelijkse fietsers blijken **slecht weer** (70%), een te lange **reistijd** (66%) en een te grote **afstand** (55%) de belangrijkste redenen om (**bijna**) **nooit** te fietsen. Ook in 2020 waren dit de belangrijkste redenen om niet (regelmatig) te fietsen.

Kenmerken

De wekelijkse fietsers worden in dit onderzoek beschreven op basis van de volgende kenmerken:

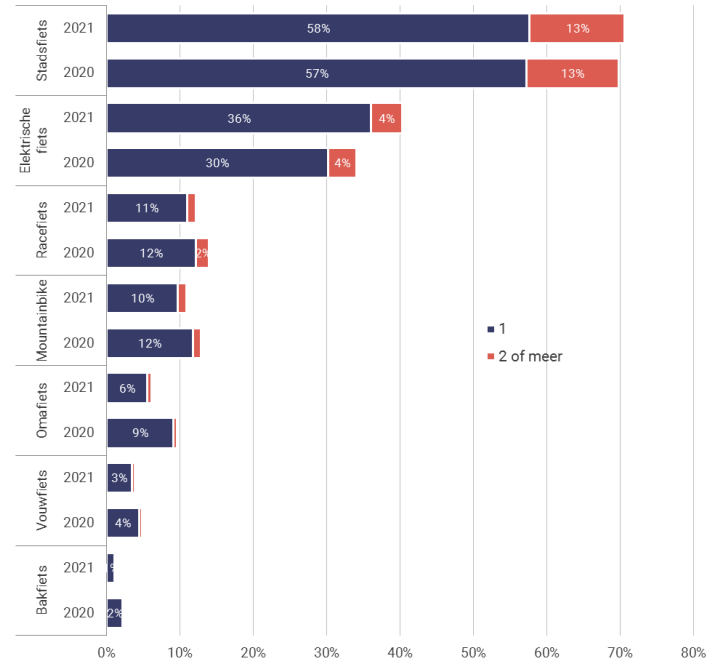
- **Geslacht:**
 - Mannen: 51%
 - Vrouwen: 49%
- **Leeftijdscategorieën:**
 - 16-34: 21%
 - 35-49: 18%
 - 50-64: 36%
 - 65+: 25%

Soort en aantal fietsen

Zeven op de tien wekelijkse fietsers (71%) hebben **tenminste 1 stadsfiets** (figuur 3). Het aandeel dat **tenminste 1 elektrische fiets** heeft, is gestegen van 34% in 2020 naar 40% in 2021.

Figuur 3

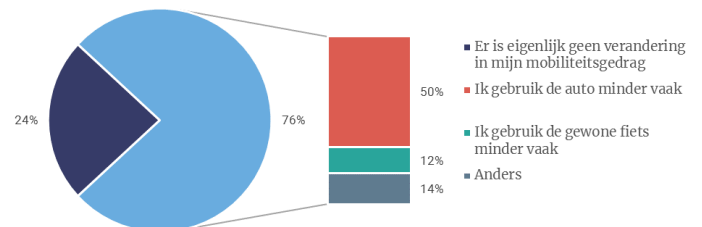
Over hoeveel fietsen en welke fietsen beschikt u zelf?

Acht op de tien wekelijkse fietsers (82%) die nog geen elektrische fiets hebben, zijn **niet van plan om binnen één jaar een elektrische fiets aan te schaffen**. De helft van de mensen met een elektrische fiets (50%) geeft aan dat ze de **auto minder vaak** gebruiken sinds de aanschaf van de elektrische fiets. Voor een kwart is sinds de aanschaf van een elektrische fiets of speed pedelec geen verandering in mobiliteitsgedrag te zien.

Figuur 4

Welke van de volgende uitspraken beschrijft het beste de verandering in uw mobiliteitsgedrag sinds de aanschaf van uw e-bike en/of high speed-pedelec?

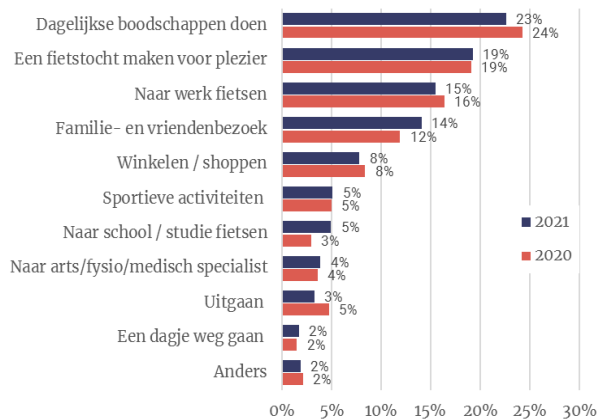

Met welke doelen fietsen ze?

Wekelijkse fietsers gebruiken de fiets voor de **dagelijkse boodschappen** (23%), het maken van **fietstochten** (19%) en om **naar het werk gaan** (15%). Die doelen zijn ten opzichte van 2020 niet noemenswaardig gewijzigd.

Figuur 5

Wat zijn voor u de drie belangrijkste doelen om gebruik te maken van de fiets? (rangschikking in aflopende volgorde van voorkeur)

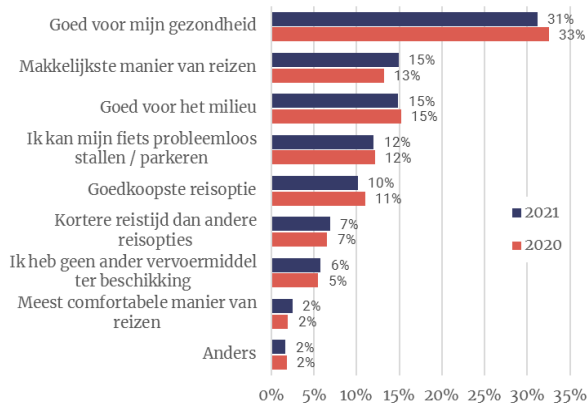

Om welke redenen fietsen ze?

Net als in 2020 gebruiken wekelijkse fietsers de fiets vooral omdat het goed is voor de **gezondheid** (31%), gevolgd door het **gemak** (15%) en het **milieu** (15%).

Figuur 6

Wat zijn voor u de drie belangrijkste redenen om gebruik te maken van de fiets? (rangschikking in aflopende volgorde van voorkeur)

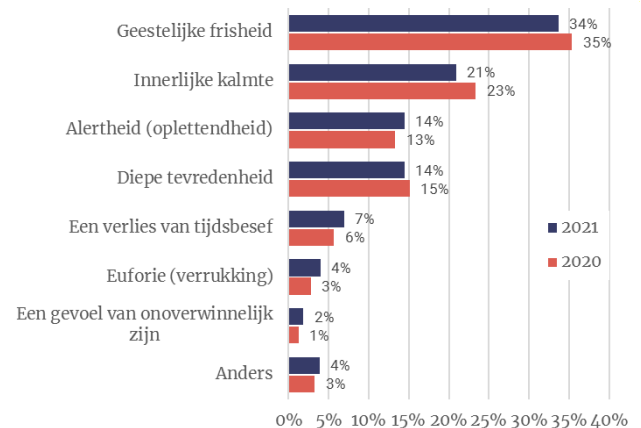

Ervaren fietsers de 'fietsflow'?

Sommige mensen ervaren een bijzondere gemoedstoestand wanneer ze op de fiets zitten, de zogenaamde **'fietsflow'**. Op zo'n moment zijn ze zo geconcentreerd met het fietsen bezig en halen ze er zoveel voldoening uit, dat de focus zeer scherp wordt en zij alles om zich heen vergeten. We hebben in dit onderzoek aan de wekelijkse fietsers gevraagd naar de meest voorkomende **gemoedstoestanden**. Op 1 is geëindigd: **geestelijke frisheid** ('het hoofd leegmaken', 34%), op 2: **innerlijke kalmte** (21%) en op 3: **alertheid** (14%). In 2020 werd de 3^e plaats nog ingenomen door **diepe tevredenheid**.

Figuur 7

Wat zijn voor u de drie meest voorkomende gemoedstoestanden die u tijdens uw fietsritten ervaart? (rangschikking in aflopende volgorde van voorkeur)

Hoe waarden wekelijkse fietsers fietsen in Nederland?

Aan de **wekelijkse fietsers** is gevraagd om de volgende aspecten van fietsgebruik in Nederland te waarden via een rapportcijfer:

- **Sociale veiligheid:** hoe veilig voel je je in de omgeving waar je fietst?
- **Verkeersveiligheid:** hoe veilig is het verkeer tijdens de fietsrit van A naar B?
- **Snelheid:** hoe snel bereik je je bestemming met de fiets?
- **Gemak:** hoe gemakkelijk bereik je je bestemming met de fiets?
- **Comfort:** wat vind je van de lichamelijke inspanning die je moet leveren tijdens het fietsen?
- **Aantrekkelijkheid:** welke positieve emoties maken het fietsen prettig?

De aspecten hierboven bestaan uit de drie niveaus van fietsen (figuur 8), namelijk *durven*, *kunnen* en *willen*. Deze niveaus zijn gebaseerd op de klantwensenpiramide voor reizigers van de Nederlandse Spoorwegen, toegepast op het fietsbeleid (zie "[Durven, kunnen en willen fietsen! - De klantwensenpiramide voor reizigers toegepast op het fietsbeleid](#)" - Mark van Hagen & Bas Govers).

Durven fietsen is de basis voor de fietser om te beginnen met fietsen langs een fietsroute. Het basiselement is veiligheid. *Kunnen* fietsen is het volgende niveau en daarin gaat het om gemak en snelheid. *Willen* fietsen is het derde en 'hoogste niveau' en daarin gaat het om comfort en aantrekkelijkheid.

Figuur 8

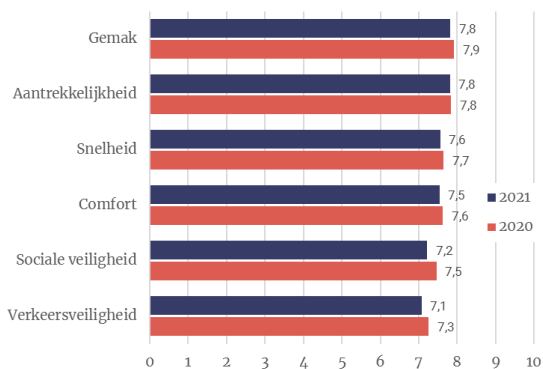
De drie niveaus van fietsen: durven, kunnen en willen

Evenals in figuur 9 zien we dat de aspecten **gemak** (rapportcijfer 7,8), **aantrekkelijkheid** (7,8), **snelheid** (7,6) en **comfort** (7,5) goed beoordeeld zijn. De waardering voor de veiligheidsaspecten is licht gedaald. Met name over de **sociale veiligheid** in de eigen gemeente is men minder tevreden (van 7,5 in 2020 naar 7,2 in 2021). De **verkeersveiligheid** waardeert men met het cijfer 7,1. Ondanks de daling zijn de rapportcijfers van de veiligheidsaspecten nog altijd ruim voldoende.

Figuur 9

Gemiddelde rapportcijfers voor de aspecten van fietsgebruik in Nederland in aflopende volgorde

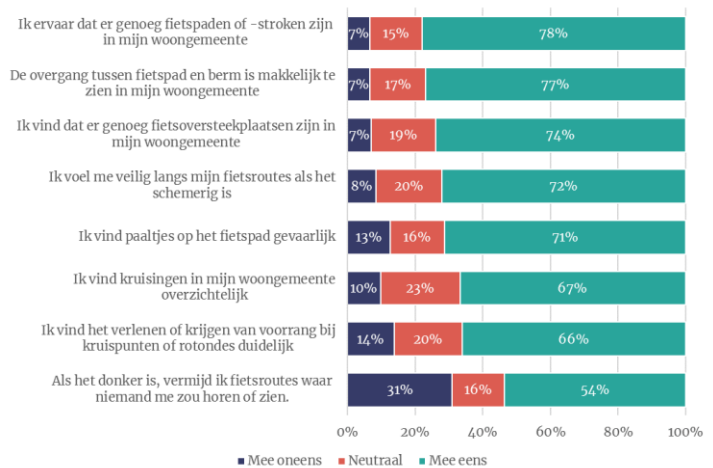
De stand van zaken in de fietspiramide

Het basisniveau: *durven* fietsen

In dit niveau gaat het over veiligheid: **sociale veiligheid** en **verkeersveiligheid** (figuur 10).

Figuur 10

Veiligheid: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen

De meest opvallende bevinding is dat 71 procent van de wekelijkse fietsers **paaltjes op het fietspad gevaarlijk** vindt. Deze bevinding sluit aan bij de bevinding van de Fietzersbond. De helft van de wekelijkse fietsers zou fietsroutes waar niemand hen kan horen of zien **vermijden als het donker is**. Zeven van de tien wekelijkse fietsers zeggen zich veilig te voelen tijdens **fietsen als het schemerig is**. Het grootste deel van de wekelijkse fietsers vindt dat er **genoeg fietspaden of stroken** (78%) en **fietsoversteekplaatsen** (74%) in hun woongemeenten zijn. Daarnaast vinden ongeveer acht op de tien wekelijkse fietsers de **overgang** tussen fietspad en berm **makkelijk** te zien. Ten slotte vinden ongeveer zeven op de tien wekelijkse fietsers **kruisingen overzichtelijk** en **voorrang** verlenen/krijgen bij kruispunten **duidelijk**.

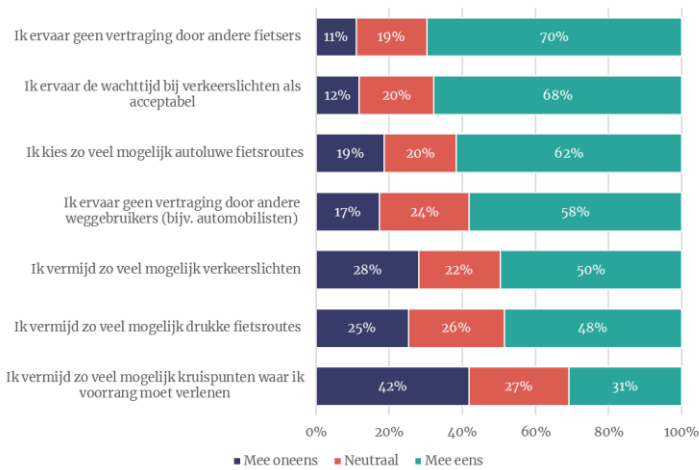
Het middelste niveau: *kunnen* fietsen

In dit niveau gaat het over snelheid en gemak (figuur 11 en 12).

Zeven op de tien wekelijkse fietsers ervaren geen **vertraging** door **andere fietsers** en zes op de tien ervaren geen vertraging door **andere weggebruikers**. Zes op de tien wekelijkse fietsers kiezen zo veel mogelijk **autoluwe routes** tijdens het fietsen. De **wachttijd bij verkeerslichten** is voor ongeveer zeven op de tien fietsers **acceptabel**. De helft van de wekelijkse fietsers probeert **verkeerslichten** en **drukke fietsroutes** zoveel mogelijk te vermijden. Drie op de tien wekelijkse fietsers vermijden **kruispunten** waar ze voorrang moeten verlenen.

Figuur 11

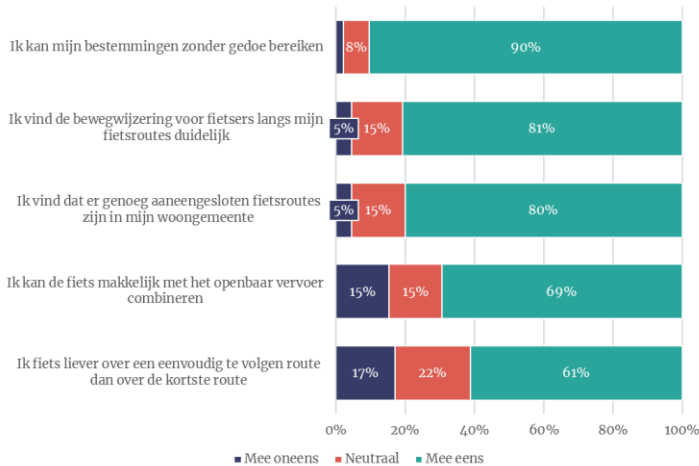
Snelheid: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen

Negen op de tien wekelijkse fietsers kunnen de **bestemming** op de fiets **zonder gedoe** bereiken. Acht op de tien wekelijkse fietsers zijn te spreken over de aspecten **bewegwijzering voor fietsers** en het **aantal aaneengesloten fietsroutes** in hun woongemeenten. Het combineren van fietsen met **het openbaar vervoer** ervaart 69% als makkelijk. Zes op de tien fietsers liever over een **eenvoudig** te volgen route dan over de kortste route.

Figuur 12

Gemak: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen

Het hoogste niveau: *willen* fietsen

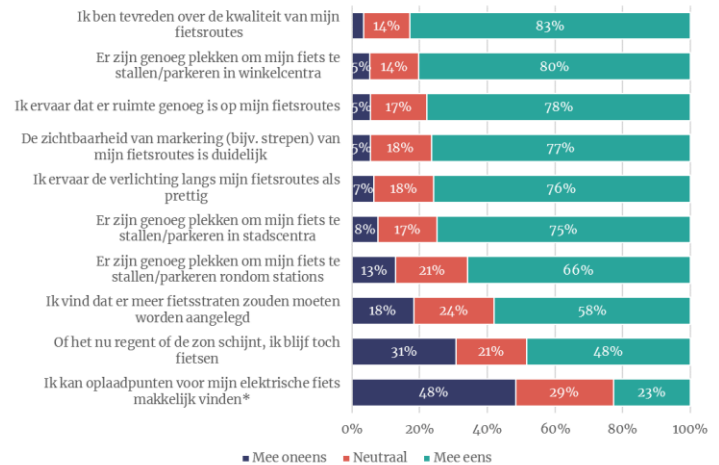
In dit niveau gaat het over **comfort** en **aantrekkelijkheid** (figuur 13 en 14).

Een groot deel van de wekelijkse fietsers is tevreden over de **kwaliteit** (83%), **ruimte** (78%), **zichtbaarheid van markering** (77%) en **verlichting** (76%) van fietsroutes in hun woongemeenten. Figuur 13 laat ook zien dat een groot deel van de wekelijkse fietsers tevreden is met het stallen/fietsparkeren in **winkelcentra** (80%) en **stadscentra** (75%). Twee op drie zijn daar ook tevreden over rondom **stations** (66%). Zes van de tien wekelijkse fietsers (58%) zijn voor de aanleg van **meer fietsstraten**. Voor bijna de helft van de wekelijkse fietsers (48%) hebben **weersomstandigheden** geen invloed op het fietsgedrag (bij drie op tien wel). Tot slot, bijna een kwart van de eigenaren van een **elektrische fiets** kan makkelijk **oplaadpunten** vinden.

Figuur 13

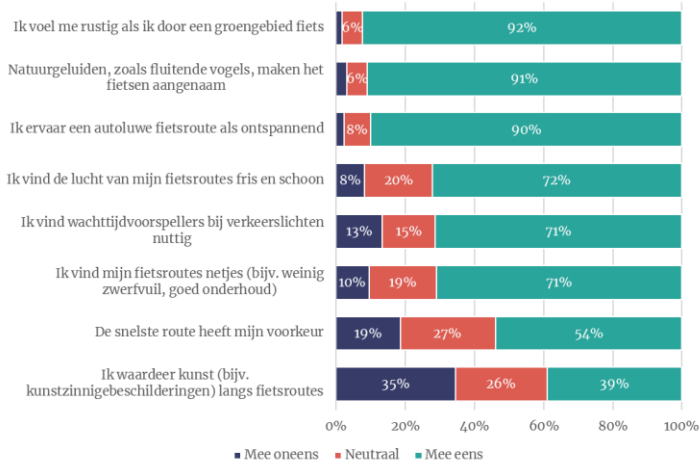
Comfort: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen

* Deze stelling was van toepassing voor 339 wekelijkse fietsers.

Figuur 14 laat zien dat aspecten die verband houden met de **natuur** (groengebieden en natuurgeluiden) veel invloed lijken te hebben op de aantrekkelijkheid van het fietsen. Ook **autoluwe fietsroutes** scoren hoog als het gaat om aantrekkelijkheid. De **luchtkwaliteit** en **netheid** langs de fietsroutes en het gebruik van **wachttijdvoorspellers** ervaren zeven van de tien wekelijkse fietsers als positief. Iets meer dan de helft (54%) van de fietsers geeft de voorkeur aan de **snelste route**. Over de waardering van **kunst** langs fietsroutes lopen de meningen uiteen.

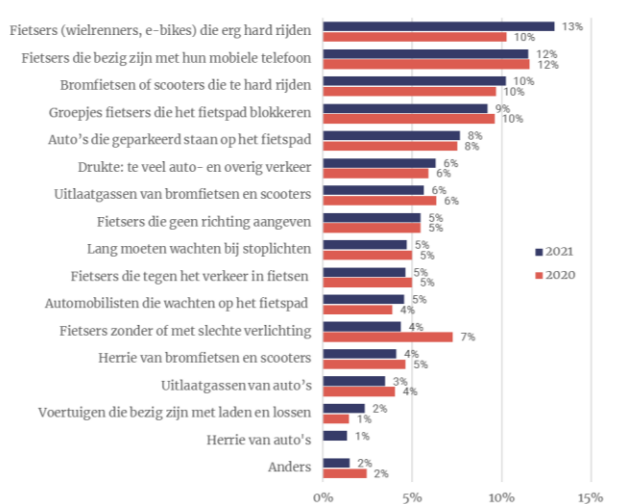
Figuur 14
Aantrekkelijkheid: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen

Waar ergeren fietsers zich aan in het verkeer?

Wekelijkse fietsers ergeren zich het vaakst aan de **hoge snelheid van wielrenners en e-fietsers (13%)**, gevolgd door **fietsers die bezig zijn met hun mobiele telefoon (12%)** en **bromfietsen of scooters die te hard rijden (10%)**. Ten opzichte van 2020 valt met name de stijging van het percentage dat zich ergert aan de snelheid van wielrenners en e-bikes op en de daling van het aandeel wekelijkse fietsers dat zich ergert aan fietsers zonder goede verlichting.

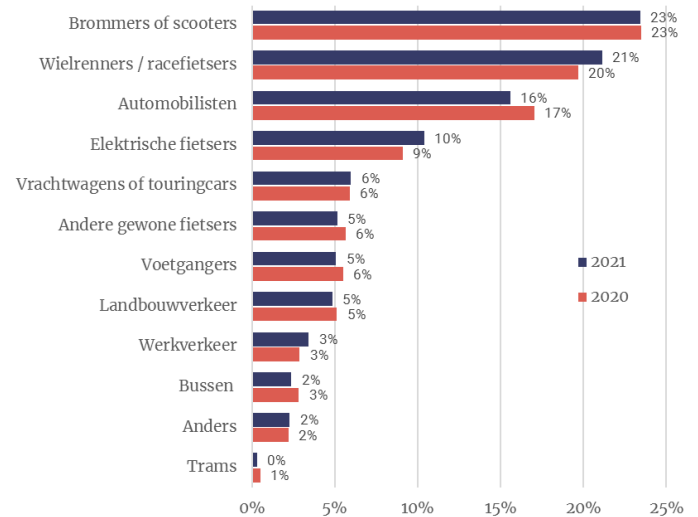
Figuur 15
Wat zijn voor u de drie belangrijkste zaken of gedragingen waar u zich aan ergert tijdens het fietsen? (rangschikking in aflopende volgorde van voorkeur)

Wanneer we expliciet vragen naar **andere weggebruikers** als mogelijke bron van ergernis tijdens het fietsen

(figuur 16), dan staan **brommers of scooters (23%)** als op nummer 1, gevolgd door **wielrenners (21%)** en **automobilisten (16%)**. Dat is nagenoeg gelijk aan 2020.

Figuur 16
Wat zijn voor u de drie belangrijkste bronnen van ergernis door andere weggebruikers als u fietst? (rangschikking in aflopende volgorde van voorkeur)

Te hard en dichtbij rijden, stank, geluidsoverlast en asociaal gedrag associeert men het vaakst met **brommers of scooters**. Te hard rijden wordt ook geassocieerd met **wielrenners**, evenals dat ze geen rekening houden met andere weggebruikers en meestal zonder waarschuwing voorbij schieten. Tot slot associeert men **automobilisten** vaak met hoge snelheid, geen voorrang verlenen, geen richting aangeven en geen rekening houden met fietsers.

Conclusies

In het algemeen concluderen we dat het goed gaat met fietsen in Nederland. Hieronder in het kort een aantal deelconclusies:

- De ontwikkelingen in het fietsgebruik zijn in vergelijking met de 'Jaarlijkse fietsmonitor 2020' nagenoeg gelijk gebleven.
- Wel is het aandeel elektrische fietsen toegenomen, terwijl er vorig jaar onder de meeste wekelijkse fietsers maar weinig animo leek te zijn om binnen één jaar een elektrische fiets aan te schaffen.
- De helft van de e-bike bezitters gebruikt de auto minder vaak sinds de aanschaf van een e-bike.
- Het grootste deel van de Nederlanders geeft een 7 of hoger voor de tevredenheid over fietsen in Nederland.

- Slechte weersomstandigheden, lange reistijden en grote afstanden zijn de belangrijkste barrières voor Nederlanders die (bijna) nooit de fiets gebruiken.
- Gezondheid, milieu en gemak zijn de belangrijkste redenen voor wekelijkse fietsers om de fiets gebruiken.
- Wekelijkse fietsers gebruiken de fiets vooral voor de dagelijkse boodschappen, fietstochten en om naar het werk gaan.
- Gemak, aantrekkelijkheid en comfort zijn aspecten van fietsgebruik die goed gewaardeerd worden door de wekelijkse fietsers. De aspecten sociale en verkeersveiligheid beoordelen ze voldoende.
- Brommers, wielrenners en automobilisten zijn de belangrijkste bronnen van ergernis voor wekelijkse fietsers. Hun hoge snelheid wordt het vaakst genoemd als de belangrijkste oorzaak van ergernis.

Auteurs

Charlotte Veenvliet
Onderzoeker Mobiliteit
c.veenvliet@ioresearch.nl
053-200 52 41

Thijs Lenderink
Senior onderzoeksadviseur
t.lenderink@ioresearch.nl
053-2005 230

